

Täysistunto

Torstai 9.2.2023 klo 16.00—19.07

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 114/2022 vp
Toimenpidealoite TPA 124/2020 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 37/2022 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta. — Keskustelu, edustaja Rantanen, Mari.

Keskustelu

18.26 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Tämän lakiehdotuksen ensimmäisessä käsittelyssä käytimme täällä varsin runsaasti perussuomalaisia puheenvuoroja pohjautuen varsin kattavaan ja erinomaiseen vastalauseeseen, jonka valiokunnassa jätimme ja jossa esitimme lain hylkäämistä.

Täytyy vielä sanoa, että pohdittuani niin tätä lakia kuin tällä kaudella tehtyjä lainsäädäntömuutoksia ulkomaalaislakiin tunnen kyllä mielen varsin surulliseksi. Olen ensinnäkin surullinen siitä ottaen huomioon sen, mitä myös tämä lainsäädäntö tekee suomalaisille työmarkkinoille ja suomalaiselle työntekijälle: mikä on hänen asemansa enää sen jälkeen, kun käytännössä rajattomasti voidaan tuoda kolmansista maista työntekijöitä? Olen siitä kyllä valtavan surullinen.

Täytyy sanoa, että jaksan hämmästellä, miten voi olla niin, että työväenpuolue SDP on pääministeripuolue ja he tuovat näin kammottavia lakiesityksiä, jotka koskettavat suomalaista duunaria ja suomalaisia työmarkkinoita. Eivät he ole nytkään täällä, ja he ovat muutenkin aika hiljaa. Itse asiassa jopa SAK, jota voidaan pitää kyllä vasemmistopuolueiden ja erityisesti demarien äänitorvena, ei kannattanut tätä työnantajien sertifiointia.

Toisekseen olen erittäin erittäin hämmäntynyt siitä, että tämän lain valmistelussa ei ole kuultu kansallisen turvallisuuden viranomaista eli suojelupoliisia. Ei ole arvioitu turvallisuusnäkökulmia, ei ole arvioitu ihmisten työperäisen hyväksikäytön näkökulmia, ei mitään. Tässä ei ole mistään muusta kysymys kuin siitä, että Suomeen saadaan mahdollisimman paljon ihmisiä kolmansista maista.

Kuten viimeksi jo sanoin, meille maalattiin valiokunnassa hyvin karu kuva siitä, mitä tällä hetkellä tapahtuu ihmiskaupan, kiskonnan tapaisen työsyryjännän, riistämisen osalta tässä maassa. Nämä ihmiset tulevat Suomeen maksamalla ensinnäkin kynnysrahaa, ja sen jälkeen heitä riistetään täällä ihan pelkästään sillä varjolla, että se, mikä Suomessa houkut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2022 vp

telee, on meidän elintasomme ja hyvä sosiaaliturva. Nämä ihmiset ostavat itsellensä työperäisiä oleskelulupia Suomeen.

Mutta mikään, mikään ei hätkähdytä täällä. Eilissä Rikospaikka-ohjelmassa Itä-Uudenmaan poliisin rikoskomisario kertoi, että viime vuonna heille tulleiden rikosepäilyjen määrä ihmiskaupassa ja kiskonnan tapaisessa työsyrynnässä kolminkertaistui. Tämä kaikki johtuu siitä, että tämä talo ei kykene tekemään sellaista lainsäädäntöä, jolla ei mahdollisteta tätä. Päinvastoin, tämäkin esitys itse asiassa pahentaa tätä ongelmaa.

Jos noin muuten on ideologinen tarve pyrkiä lisäämään Suomeen hinnalla millä hyvänsä ja ideologisilla silmälaseilla maahanmuuttoa, niin kyllä pitäisi jonkun näköinen järki olla edes siinä, kun havaitaan, että maahanmuuttajat joutuvat rikoksen uhreiksi näiden lakiehdotusten myötä.

Arvoisa puhemies! Voisin puhua tästä koko yön, mutta jätän sen nyt tekemättä ja totean vain tähän, että esitän perussuomalaisten vastalauseeseen mukaisen lakien hylkäysehdotuksen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Peltokangas.

18.30 **Mauri Peltokangas ps:** Arvoisa puhemies! Nyt olemme siis toisessa käsittelyssä hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Hallituksen esitys ei valiokunnan työstämisen jälkeenkään ota tarpeeksi huomioon niitä epäkohtia, joita perussuomalaiset ovat tuoneet esille. Esityksen hyödyt ovat edelleen täysin kyseenalaisia, ja lupaprosessien nopeuttamiseen liittyvää työntekijöiden hyväksikäytön riskiä tai maahanmuuton aiheuttamia lieveilmiöitä ei ole huomioitu kylliksi.

Esitys tulee helpottamaan merkittävässä määrin etenkin Suomeen suuntautuvaa, matalapalkka-aloille suuntautuvaa maahanmuuttoa, joka tulee kasvattamaan sosiaaliturvamenoja siten, että lopputulema valtiolle on miinusmerkkinen. Ennakoivalvontaa heikennetään, ja painotus siirtyy jälkivalvontaan.

Hallitus jatkaa siis vastuuttomalla maahanmuuttolinjallaan ja hakkaa päätään seinään kiihtyvällä tahdilla. Tämä kaikki alkoi Rinteen hallituksesta ja jatkuu nyt Marinin hallituksessa. Onneksi tätä vaalikautta on enää hetki jäljellä.

Maahanmuuttopolitiikkaan on saatava suunnanmuutos. Kaikki puhuvat mielellään osajista, mutta heidän houkuttelemisekseen ei ole keinoja osoitettu, siis niiden todellisten osajien. Hallitus kokoomuksen tuella haluaisi kymmeniätuhansia uusia halpatyöläisiä, se tässä on takana, ei mikään muu. Suositellenkin nyt kokoomuskollegoille sisarpuolueensa Ruotsin moderaattien linjojen tutkiskelua. Hekin ovat jo tajunneet alkaa ottamaan takapakia surkeista maahanmuuttolinjauksistaan. [Mari Rantanen: Kyllä!]

Erilaiset asiantuntijalausunnat ovat tuoneet esille esityksen ongelmallisuuksia, mutta niihin ei ole poliittista tahtotilaa ollut puuttua. Tämä on tietysti erikoista hallitukselta, jonka päätöksenteon pitäisi perustua tieteeseen, asiantuntijatiivon ja faktoihin. Ei siltä näytä, koska esimerkiksi Pohjanmaan, Uudenmaan ja Pirkanmaan TE-keskukset, Etelä-Suomen avi, Kansaneläkelaitos, SAK, Maahanmuuttovirasto, Finnwatch, valtiovarainministeriön asiantuntijat, Helsingin poliisi ja suojelupoliisi löysivät esityksestä ongelmia.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla en voi kannattaa tällaista lakiesitystä, koska jälleen kerran ideologia menee asiantuntijoiden ja kaiken maalaisjärjen käytön edelle, kuten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2022 vp

tällä hallituksella on ollut tapana. Kannatan edustaja Rantasen tekemää hylkäysehdotusta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkyinen.

18.34 **Jukka Mäkyinen ps:** Arvoisa herra puhemies! Nyt käsitteillä oleva lakimuutos tuo mukanaan lisää ongelmia ja väärinkäytöksen mahdollisuuden. Kun tämä lakimuutos tulee koskemaan kolmansista maista tulevaa työvoimaa, täytyy aina miettiä motiivit, miksi Suomeen tullaan töihin. Mikä Suomessa on se vetovoimatekijä, joka houkuttelee osaavaa työvoimaa? Meillä on korkea verotus, kylmä ilmasto, korkeat elinkustannukset ja vaikeasti opittava kieli. Nämä eivät varmasti houkuttele, mutta se, mikä houkuttelee, on meidän avokätinen asumisperusteinen sosiaaliturvamme. Tänne siis kannattaa tulla millä tahansa palkalla töihin, koska kun kerran sisään on päässyt, niin silloin on turvallisesti tulonsiirtojen piirissä.

Jos minä lähtisin esimerkiksi ulkomaille töihin, niin kyllä ensimmäinen kriteeri olisi tietenkin palkka ja se, miten tulen palkallani toimeen ulkomailla. Sen jälkeen tulevat muut asiat. Suomessa ei palkkataso ole hyvä verrattuna elämisen elinkustannuksiin. Siksi valvontaa pitää olla, etteivät työhöntulon motiivit ole jotakin muuta ja ettemme saa vain yhteiskunnalle haitallista maahanmuuttoa. Tässä täytyy myös huomioida, että vasta noin kaksi- ja puolituhatta euroa kuukaudessa ansaitsevan yksin asuvan työntekijän nettovaikutus on julkiselle taloudelle positiivinen.

Perussuomalaiset huomauttavat, että esityksen ehdottamalla tavalla lupaprosessien nopeuttaminen tulee tapahtumaan ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäytön riskin lisääntymisen hinnalla. Tällaisia ovat esimerkiksi kynnyksrahan maksaminen vastineena työpaikan järjestämisestä täällä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Myös työnantajan täytyy ottaa vastuu palkkaamastaan ulkomaisesta työvoimasta. Tämän vuoksi lakiin lisättäisiin uudet säännökset työnantajan sertifiointista. On kuitenkin selvää, että maahanmuuttajien hyväksikäyttöön syyllistyneitä työnantajia saadaan harvoin vastuuseen. Siksi lupaprosessien höllentäminen ja nopeuttaminen käytännössä heikentävät mahdollisuuksia valvoa hyväksikäyttöä, ja tämä ei ole suomalaisten, yhteiskunnan eikä ulkomaalaisen työntekijän etu.

Sitten on tämä mantra, jota kaikki hallituspuolueet ja myös kokoomus toistavat: tarvitsemme työperäistä maahanmuuttoa. Kuinka te, kokoomus, kehtaatte! Hallitus haluaa enemmän kuin kaksinkertaistaa työperäisen maahanmuuton vuosikymmenen loppuun mennessä. Nyt täytyy kuitenkin muistaa, että meillä on täällä tällä hetkellä 260 000 työnhakijaa, yli 48 000 vieraskielistä työnhakijaa ja valtava joukko ukrainalaisia, jotka mielellään tekisivät töitä täällä Suomessa. Me emme tarvitse tässä tilanteessa yhtään lisää maahanmuuttoa, emme ainakaan lisää työvoimareserviä matalapalkka-aloille. Sitä tässä maassa on tarpeeksi. Nyt pitääkin kysyä tämän esityksen laatijoilta, haluammeko tällä lakimuutoksella vain edistää Suomelle haitallista maahanmuuttoa ja siten tukea kansainvälistä ihmiskauppaa.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Rantasen esittämää hylkäysehdotusta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sjöblom.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2022 vp

18.38 **Ruut Sjöblom kok:** Arvoisa puhemies! Haluaisin kiinnittää huomiota esityksessä tähän yksityiskohtaan, joka koskee työnantajan sertifiointia. Tässä ehdotetaan siis uutta sääntelyä työnantajan sertifiointista. Tarkoituksena on helpottaa ulkomailta rekrytoivien yritysten hallinnollista taakkaa ja nopeuttaa lupien käsittelyprosessia, ja periaatteessa sertifiointi on kannatettava ehdotus. Mutta kuitenkin nämä kriteerit sertifiointiin saamiseksi ovat hyvin tiukat, jopa niin tiukat, että ne koskettavat ainoastaan noin 230:tä yritystä Suomessa, kun meillä on tällä hetkellä noin 270 000 yritystä ja vakava työvoimapula.

Lisäksi kriteerit ovat sellaiset, että ainoastaan suuret työnantajat pystyvät ne täyttämään. Kriteereinä käytetään esimerkiksi liikevaihtoa koskevia vaatimuksia sekä sitä, että yrityksen täytyy olla työllistänyt viimeisen kolmen vuoden aikana vähintään kymmenen työluvalla ollutta ulkomaalaista työntekijää. Näin ollen esimerkiksi pienet startupit jäävät tämän sertifiointin ulkopuolelle, vaikka heillä on usein akuutti tarve ulkomaiselle asiantuntijuudelle ja osaamiselle, jota ei Suomesta välttämättä löydy. Toisin sanoen tämä nyt ehdotettu sertifiointi on tavallaan hyvä alkua, mutta on erittäin tärkeää nyt seurata sen vaikutuksia ja olla valmiita laajentamaan pikaisesti kohderyhmää, jos ja kun kokemukset sertifiointista osoittautuvat toimiviksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Talvitie.

18.40 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa puhemies! On tosiaan tärkeää, että työnantajan sertifiointi tämän ulkomaalaislain muutoksen myötä etenee, mutta täytyy huomata, että puutteitakin vielä tähän hallituksen esitykseen kuuluu. Tässä lainsäädännössä on itse asiassa varsin kevyesti tämä luotettavan työnantajan tunnistaminen. Siinä määritellään muun muassa se, että yrityksellä on oltava koti ja toimipaikka Suomessa ja tämän luotettavan yrityksen luvan saa ensin kahdeksi vuodeksi ja sen jälkeen kolmeksi vuodeksi. Työnantajalle tulee velvollisuus selvittää työntekijän tiettyjen alojen pätevyys ja koulutus ynnä muut sellaiset vaateet, jos niitä vaaditaan siihen työntekoon. Aiemmin tämä on ollut siis nimenomaan työntekijän velvoite jo siinä vaiheessa, kun työntekijä on hakenut oleskelulupaa. Tarkemmat säännökset tästä luotettavasta yrityksestä tullaan säätämään sitten valtioneuvoston asetuksella, ja valiokunnassakin paheksuimme sitä, että vaikka hallituksen esityksen perusteluissa luki, että asetusluonnos on siinä hallituksen esityksessä, niin sitä ei kuitenkaan ollut. Eli meille jää se tarkempi tieto siitä, miten tätä säännellään, tulevaisuuteen ja valtioneuvoston asetukseen.

Toki tässä hallituksen esityksessä on paljon muutakin kuin sertifiointi. Tässä on muun muassa tavoitteena lyhentää käsittelyaikoja, ja pitkäaikainen kansallinen D-viisumi, joka on jo aiemmin myönnetty, nopeuttaa maahantuloa erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille.

Arvoisa puhemies! Vielä tästä ulkomaalaislaista yleisesti ottaen: Tällä kaudella on taidettu parikymmentäkin muutosta tehdä ulkomaalaislakiin, ja ulkomaalaislaki jos mikä on tällä hetkellä niin kuin tilkkutäkki. Lähes 60 laissa viitataan ulkomaalaislakiin ja ulkomaalaislaissa viitataan noin 30 muuhun säännökseen. Olen ymmärtänyt, että sisäministeriö on tekemässä tänä keväänä tämmöistä kestävänsä lainsäädännön valmistelua, jossa nimenomaan tätä ulkomaalaislakia käsitellään. Valitettavasti ministeri nyt ehti paikalta poistua, mutta olisin kysynyt, missä vaiheessa tämä lainsäädännön arviointi on menossa. Joka tapauksessa, mitkä tahansa puolueet ensi kaudella ovat, olisi tärkeää, että hallitusohjelmaan kirjataan, että ulkomaalaislaki on uudistettava kokonaisuutena ja kansalaisuuslaki samalla, koska vain sitä kautta, että lainsäädäntö on riittävän selkeä, tarkkarajainen, voidaan olet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2022 vp

taa, että sitä myöskin sitten toteutetaan sillä tavalla. Jos tässä salissa tai ministeriössä on tunne, että se on ristiin menoa ja lainsäädäntö ei ole tarpeeksi selkeää, niin ei voida olettaa, että se olisi myöskään kentällä tiedossa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.